

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 25 augusti 2015

Ärende 6

**Yttrande över remiss av "Överföring av
samordningsansvaret för nationella minoriteter
till kommunstyrelsen"**

Remiss från kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Karin Eriksson Bech
tf arbetsmarknadsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har utarbetat ett förslag gällande överföring av samordningsansvaret för nationella minoriteter från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen. Ärendet har remitterats till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret anför i sin utredning att nationella minoriteters rättigheter är en fråga om mänskliga rättigheter, som inom staden bör behandlas gemensamt med andra rättighets- och demokratifrågor. Stadsledningskontoret föreslår därför att det strategiska och samordnande ansvaret för de nationella minoriteterna överförs från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen med placering på kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling.

I utredningen föreslås vidare att två tjänster som handlägger strategiska samordningsfrågor gällande nationella minoriteter inom arbetsmarknadsnämnden överförs till kommunstyrelsen. I samband

med detta överförs statsbidraget med anledning av att Stockholm är förvaltningsområde för finska språket till kommunstyrelsen. Den ena av de två tjänster som överförs finansieras inom ramen för dessa medel. Dessutom överförs medel motsvarande kostnaderna för den andra tjänsten.

Förvaltningen delar den bild som stadsledningskontoret presenterar i sin utredning och är i huvudsak positiv till de förslag som framförs i ärendet. Förvaltningen bedömer att det sammantaget skulle stärka minoriteternas ställning om det strategiska samordningsansvaret för de nationella minoritetsfrågorna överförs till kommunstyrelsen. Förvaltningens erfarenhet är att också de nationella minoriteterna själva starkt förespråkar en kommuncentral placering av samordningsansvaret.

Arbetsmarknadsnämnden ska dock även fortsättningsvis ha ett huvudansvar gällande lokalt samråd, samverkan och fortsatt utveckling av uppdraget att stödja den romska gruppens integration på arbetsmarknaden.

Stadsledningskontorets förslag innebär överföring av två tjänster från arbetsmarknadsförvaltningen till stadsledningskontoret. Inom arbetsmarknadsnämnden är det idag tre centralt placerade tjänstemän samt två lokalt placerade romska brobyggare anställda för det nationella minoritetsarbetet.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att det övergripande samordningsarbetet gällande samtliga nationella minoriteter idag motsvarar två heltidstjänster. Detta under förutsättning att arbetet med att stödja den romska gruppens arbetsmarknadsetablering inte anses ligga inom det övergripande samordningsansvaret utan betraktas som en operativ fråga utifrån arbetsmarknadsnämndens ansvar för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning.

Förvaltningen vill samtidigt påpeka att det hos de nationella minoriteterna finns en förväntan att minoritetsfrågorna ges större tyngd och uppmärksamhet i samband med en överflyttning av samordningsansvaret till kommunstyrelsen. Därutöver har såväl samer som tornedalingar tillskrivit staden med en önskan om att staden ska ansöka om att bli förvaltningsområde även för dessa minoritetsspråk. Det kan därför finnas skäl att överväga om samtliga tre centralt placerade tjänstemän inom arbetsmarknadsnämnden som idag arbetar med minoritetsfrågorna ska överföras till SLK.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har utarbetat ett förslag gällande överföring av samordningsansvaret för nationella minoriteter från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen. Ärendet har remitterats till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Den 1 januari 2010 trädde lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft. Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Stockholm blev samtidigt förvaltningsområde för finska språket, vilket innebär särskilda rättigheter för den sverigefinska minoritetsgruppen. Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 2010 om en åtgärdsplan för att implementera lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk hos stadens nämnder.

Sedan 2012 ligger det samordnande ansvaret för nationella minoriteter på arbetsmarknadsnämnden. Nämndens huvudsakliga arbetsuppgifter i detta avseende består i

- att informera tjänstemän, de nationella minoriteterna och invånarna i Stockholms stad om minoritetslagen och stadens skyldigheter enligt lag
- att samråda med representanter för de nationella minoriteterna för att ge dem möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.
- att besluta om fördelning av det statsbidrag som Stockholms stad får i egenskap av förvaltningsområde för finska språket
- att medverka i nätverk och arbetsgrupper om nationella minoritetsfrågor samt omvärldsbevakning.
- att årligen lämna en rapport till Länsstyrelsen gällande stadens arbete med nationella minoriteter utifrån att Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för att lagen efterlevs.

Därutöver arbetar nämnden mer operativt framförallt vad gäller arbetsmarknadsinsatser för den romska gruppen. Det innefattar bland annat medverkan i ESF-projekt riktade till målgruppen.

Inom nämnden arbetar tre handläggare och 0,5 enhetschef med nationella minoritetsfrågor. En handläggare arbetar med det särskilda uppdrag som staden har som finskt förvaltningsområde och två med de fyra andra minoritetsgrupperna. Därutöver finns två lokalt placerade romska brobyggare för att stödja den romska gruppens arbetsmarknadsetablering.

I budget 2015 fick kommunstyrelsen i uppdrag att se över var det kommunövergripande samordningsansvaret för frågor om nationella

minoriteter ska organiseras. Stadsledningskontoret har utrett frågan och i detta sammanhang haft samrådsmöten med arbetsmarknadsförvaltningen och var och en av de fem nationella minoritetsgrupperna.

Stadsledningskontoret anser att nationella minoriteters rättigheter i högsta grad är en fråga om mänskliga rättigheter, som inom staden bör behandlas gemensamt med andra rättighets- och demokrati frågor. Stadsledningskontoret föreslår därför att det strategiska och samordnande ansvaret för de nationella minoriteterna överförs från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen med placering på stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Det operativa arbetet gällande arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning gällande främst den romska gruppen ligger dock kvar på arbetsmarknadsnämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att två tjänster som handlägger strategiska frågor om nationella minoriteter inom arbetsmarknadsnämnden överförs till kommunstyrelsen. I samband med detta överförs statsbidraget med anledning av att Stockholm är förvaltningsområde för finska språket, inklusive de återstående medlen från tidigare års statsbidrag. Den ena av de två tjänster som överförs finansieras inom ramen för dessa medel. Dessutom överförs medel motsvarande kostnaderna för den andra tjänsten. Överföringen föreslås ske hösten 2015 med en budgetjustering i samband med tertialrapport 2.

Stadsledningskontoret föreslår att kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling får ansvaret för att samråda med de nationella minoriteterna. Stadsledningskontoret föreslår vidare att de nationella minoritetsgrupperna en gång per år ges tillfälle till dialog med representanter för rådet för mänskliga rättigheter.

Stadsledningskontoret har under utredningen haft samråd där de fem nationella minoriteterna givits tillfälle att framföra sina synpunkter. Stadsledningskontoret lyfter i sin utredning fram att det finns likheter när det gäller minoritetsgruppernas behov och problem, men även olikheter. Gemensamt för alla är framför allt behovet av äldreomsorg på respektive minoritetsspråk. Tillämpning av minoritetsspråk i förskola och skola är också ett viktigt område.

Sverigefinnarna är den grupp som är mest intresserad av att ansvaret för frågor som rör den sverigefinska minoriteten förs över till stadsledningskontoret och att tjänstemän med beslutsmandat

medverkar i samråden, åtminstone vid några tillfällen per år. Frågor som handlar om äldreomsorg och barnomsorg är mycket viktiga. En viktig fråga är också fördelningen av statsbidraget.

För den romska gruppen är arbetslösheten bland romer det största problemet. De anser därför att förankringen på arbetsmarknadsnämnden är relevant och de har stort förtroende för personalen som arbetar med de romska frågorna och de brobyggare som finns inom förvaltningen. Språkfrågan och frågor om förskola och skola är också viktiga för romerna.

Representanten för tornedalingar framhåller önskemål om en möteslokal och om insatser för att främja den tornedalska kulturen. Viktiga frågor för den samiska minoritetsgruppen är ratificering av FNs konvention ILO 169 samt språkfrågorna generellt. De är också intresserade av slöjd, konserter och andra kulturevenemang samt ett samiskt hus/en mötesplats.

Det största bekymret för den judiska gruppen är att hotbilden mot judar har ökat på senaste tiden och det har blivit nödvändigt att på olika sätt stärka säkerheten. Ett nytt kulturhus är under uppbyggnad. Det beräknas öppna 2015/2016 och är öppet för alla.

Stadsledningskontoret framhåller att samtliga nationella minoriteter anser att en organisering av det strategiska och samordnande ansvaret under kommunstyrelsen skulle stärka minoritetsfrågorna. Kopplingen till arbetsmarknadsförvaltningen anses inte relevant, annat än för den romska gruppen. De är positiva till att samrådet sker på en hög tjänstemannanivå inom staden och föreslår att samråd med kommunstyrelserepresentanter sker någon gång per år.

Ärendet

Svar på remiss gällande samordningsansvaret för nationella minoriteter i Stockholms stad.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av arbetsmarknadsförvaltningens utrednings- och utvecklingsstab i samverkan med ekonomistaben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar den bild stadsledningskontoret presenterar i sin utredning och är i huvudsak positiv till de förslag som framförs i ärendet.

Efterlevnaden av minoritetslagen är ett ansvar för stadens samtliga nämnder och samordningsansvaret i staden innebär att stödja och

följa upp att samtliga nämnder tar sitt ansvar på ett sätt som överensstämmer med minoritetslagens intentioner.

Under åren 2012 – 2015 har arbetsmarknadsförvaltningen genomfört regelbundna samråd med samtliga minoritetsgrupper. Det har då blivit tydligt att fyra av de fem nationella minoriteterna haft svårt att förstå minoritetsfrågornas koppling till arbetsmarknadsnämnden då de viktiga frågorna för deras del handlat om rätten till äldreomsorg, barnomsorg och skola på det egna språket samt rätten att få stöd att utveckla sitt språk och sin kulturella identitet. Viktiga nämnder att samverka med för minoriteternas del är därmed utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden samt stadsdelsnämnderna. Minoriteterna har ofta uttryckt frustration över att ansvaret för stadens övergripande samråd med minoritetsgrupperna inte har en direkt koppling till stadens centrala ledning med mandat att vid behov styra över att övriga berörda nämnder fullgör sitt ansvar enligt minoritetslagen.

Den romska gruppen utgör undantaget då arbetsmarknadsfrågor och även vuxenutbildningsfrågor är centrala för den romska gruppen. Här finns därmed en tydlig koppling mellan minoritetens behov och arbetsmarknadsnämndens egen operativa verksamhet.

Förvaltningen anser sammantaget att det skulle stärka minoriteternas ställning om det strategiska samordningsansvaret för de nationella minoritetsfrågorna överförs till kommunstyrelsen i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att arbetsmarknadsnämnden även fortsättningsvis har ett huvudansvar gällande för samverkan och fortsatt utveckling av uppdraget att stödja den romska gruppens integration på arbetsmarknaden.

Stadsledningskontoret förslår överföring av två tjänster från arbetsmarknadsförvaltningen till stadsledningskontoret i samband med en överföring av de strategiska och samordnande frågorna. Inom arbetsmarknadsnämnden är det idag tre centralt placerade tjänstemän samt två lokalt placerade romska brobyggare anställda för det nationella minoritetsarbetet. Det centrala arbetet har i hög utsträckning fokuserat på arbetet med den sverige-finska och den romska gruppen då efterfrågan på stöd och samråd varit mindre från övriga tre minoritetsgrupper. När det gäller den romska gruppen har arbetet även innefattat medverkan ibland annat i särskilda arbetsmarknadsprojekt.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att det övergripande samordningsarbetet gällande de fem nationella minoriteterna idag motsvarar cirka två heltidstjänster. Detta under förutsättning att arbetet med att stödja den romska gruppens arbetsmarknadsetablering inte anses ligga inom det övergripande samordningsansvaret utan betraktas som en operativ fråga utifrån arbetsmarknadsnämndens ansvar för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning.

Utifrån tidigare erfarenheter och kontakter med de nationella minoriteterna vill förvaltningen samtidigt påpeka att det hos de nationella minoriteterna finns en förväntan att minoritetsfrågorna ges större tyngd och uppmärksamhet i hela staden i samband med en överflyttning av samordningsansvaret till kommunstyrelsen. Därutöver har såväl samer som tornedalingar tillskrivit staden med en önskan om att staden ska ansöka om att bli förvaltningsområde även för dessa minoritetsspråk. Skulle staden besluta sig för detta kommer det sannolikt att kräva ytterligare resurser. Mot bakgrund av detta kan det finnas skäl att överväga om alla tre centralt placerade tjänstemän inom arbetsmarknadsnämnden som idag arbetar med minoritetsfrågorna ska överföras till stadsledningskontoret i samband med den föreslagna organisationsförändringen.

Bilaga

1. Remiss: Överföring av samordningsansvaret för nationella minoriteter till kommunstyrelsen